

Testas

Iš kur atsirado mūsų augintiniai?

Tikslas: supažindinti su naminių gyvūnų domestikacija.

Dalykai: gamtos mokslai, biologija, evoliucija, istorija, geografija.

Klasės: 5–12

Trukmė: 15 min.

Užduoties aprašymas:

Karantinas – gera proga geriau pažinti namuose mums kompaniją palaikančius gyvūnus. Ar kada nors susimąstėte, iš kur atsirado mūsų mylimi augintiniai? Kaip atrodė jų protėviai? Kokioje šalyje žmonės juos prisijaukino?

Šioje užduotyje jums reikės atsakyti į su naminių gyvūnų domestikacija (laukinių gyvūnų prijaukinimu) susijusius klausimus.

1. Pagalvokite apie augintinio kilmę ir pabandykite atsakyti į toliau pateiktus klausimus. Nieko tokio, jeigu nežinote teisingų atsakymų. Juos rasti pabandykite knygose arba internete. Jeigu neturite jokio naminio gyvūnėlio, atsakykite į klausimus apie svajonių augintinį.

- Kaip atrodė laukiniai tavo augintinio protėviai?
- Kokioje pasaulio vietoje jie gyveno? Ar jų dar yra laukinėje gamtoje, o gal jie jau išnyko?
- Kaip manote, prieš kiek metų žmonės tokius gyvūnus pradėjo auginti namuose?
- Koku būdu žmonės šiuos gyvūnus prisijaukino?
- Kodėl jie manė, kad šie gyvūnai bus puikūs augintiniai?

2. Kas buvo pirmasis gyvūnas, kurį žmonės prisijaukino? (Tai įvyko labai seniai, prieš maždaug 15 tūkst. metų, todėl sunku tiksliai nustatyti, kur tai nutiko. Manoma, kad šis gyvūnas buvo prijaukintas panašiu metu net keliose skirtingose pasaulio vietose).

- A. Triušis (laukinis triušis)
- B. Ožys (laukinis ožys)
- C. Katė (afroazinė katė)
- D. Šuo (vilkas)

3. Dabar tai populiarus naminis gyvūnėlis, tačiau prieš 7 tūkst. metų Andų kalnuose žmonės jį pradėjo auginti visai kitu tikslu – maistui. Koks tai naminis gyvūnėlis klaidinančiu pavadinimu?

- A. Jūrų kiaulytė
- B. Žalioji iguana
- C. Auksinė žuvelė
- D. Raudonausis vėžlys

4. Kiti Pietų Amerikoje prijaukinti gyvūnai – šinšilos. Tai kalnuose gyvenantys graužikai, augintojų pamėgti dėl kailiuko, kuris tankesnis už bet kurio kito sausumoje gyvenančio žinduolio. Ar žinojote, kad laukinės šinšilos yra sparčiai nykstantys gyvūnai? Kaip manai, kodėl?

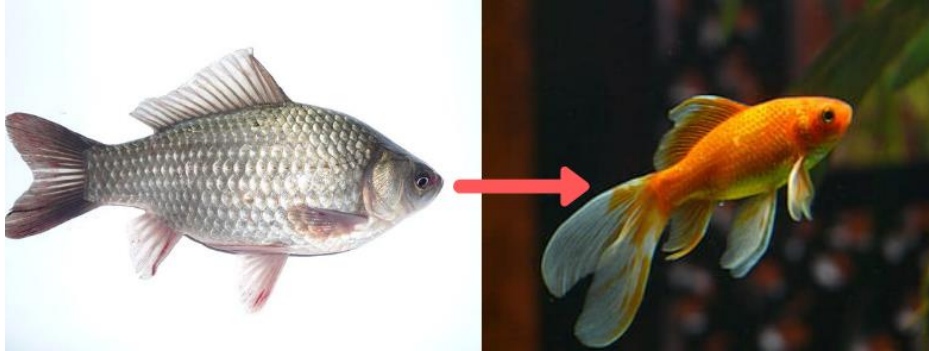
- A. Medžiojamos dėl mėsos
- B. Medžiojamos dėl kailio
- C. Gaudomos ir pardavinėjamos kaip naminiai gyvūnai
- D. Dėl šaltėjančio klimato Andų kalnuose

5. Senovės Lietuvoje dar prieš atsirandant katėms žmonės namuose augindavo kitus gyvūnus, kurie padėdavo naikinti peles. Juos labai gerbdavo, tarsi jie būtų dieviškos būtybės, maitindavo, leisdavo jiems įsitaisyti šiltame kampe prie lovos ar krosnies. Kokie tai gyvūnai?

- A. Barsukai
- B. Žalčiai
- C. Kiaunės
- D. Naminės pelėdos

6. Auksinės žuvelės – tai domestikuoti sidabriniai karosai, kurie atsitiktinai įgavo auksinę spalvą ir laikui bėgant tapo viena populiariausių akvariumuose auginamų žuvų. Kuriame pasaulio vietoje prieš daugiau nei tūkstantį metų pradėtos veisti šios žuvelės?

- A. Kinijoje
- B. Egipte
- C. Romoje
- D. Centrinėje Amerikoje

7. Prieš maždaug 2 tūkstančius metų vakarų Europoje prijaukintas plėšrus žinduolis buvo naudojamas kaip pagalbininkas triušių medžioklėje. Kai kuriose pasaulio vietose taip medžiojama iki šiol, tačiau kur kas dažniau jie laikomi namuose, narveliuose. Tai labai smalsūs ir judrūs augintiniai. Kokie tai gyvūnai?

- A. Meškėnai
- B. Šeškai
- C. Šakalai
- D. Lapės

8. Manoma, kad prieš maždaug 9,5 tūkst. metų šie gyvūnai buvo prijaukinti Artimuosiuose Rytuose. Senovės Egipte tūkstančius metų jie buvo garbinami, nes medžiojo nuodingas gyvates ir graužikus. Archeologai atrado daug kapų, kur šie augintiniai palaidoti kartu su savo šeimininkais, o Egipte net rastos šių gyvūnų mumijos. Kokie tai gyvūnai?

- A. Katės
- B. Šeškai
- C. Šunys
- D. Sakalai

ATSAKYMAI: 2. D.; 3. A.; 4. B.; 5. B.; 6. A.; 7. B.; 8. A

Testą sudarė Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro Gamtinio ir ekologinio ugdymo skyriaus metodininkas Tomas Pocius